

LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET

Kysely vaihtoehtohoidoista väestölle 2021

Suomen Lääkäriliitto

Tutkimuksen toteutus

Taloustutkimus on toteuttanut tämän tutkimuksen Suomen Lääkäriliiton toimeksiannosta. Lääkäriliitto toteutti kaksi erillistä kyselytutkimusta, jotka liittyvät Lääkäriliiton Tutkitun tiedon -teemavuoteen ja sitä tukevaan kärkihankkeeseen. Tuloksia julkistetaan Suomi Areenan yhteydessä heinäkuussa 2021. Toinen kyselyistä kohdistettiin lääkäreille ja toinen suomalaiselle aikuisväestölle. Tämä raportti sisältää väestötulokset.

Kohderyhmä ja tiedonkeruumenetelmä

Tutkimuksen kohderyhmä oli Erva-alueiden (HYKS, KYS, OYS, TAYS, TYKS, pl. Ahvenanmaa) 18-70-vuotiaat suomalaiset.

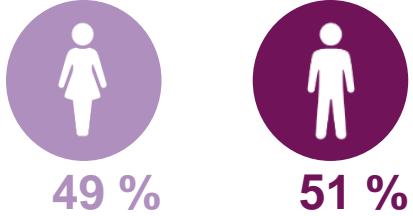
Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin Taloustutkimuksen internet-paneelissa 11.–17.5.2021 välisenä aikana. Tutkimuskutsuja lähetettiin 8 095 henkilölle. Tutkimukseen vastasi kaikkiaan 1 414 henkilöä (vastausprosentti 17,5).

Otos on painotettu kohderyhmää edustavaksi, joten tulokset voidaan yleistää suomalaisiin 18-70-vuotiaisiin Erva-alueiden asukkaisiin (noin 3 655 500, SVT 31.12.2020).

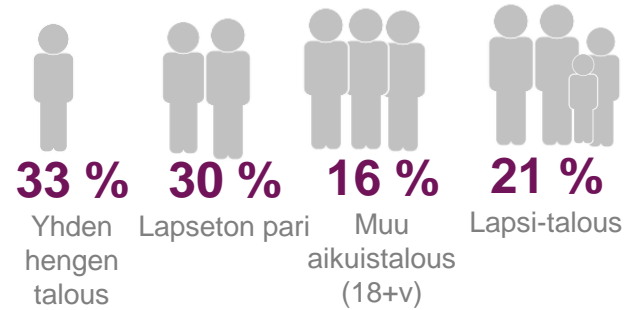
Vastaajajoukon rakenne

Kaikki vastaajat, n=1414, N= 3 655 500

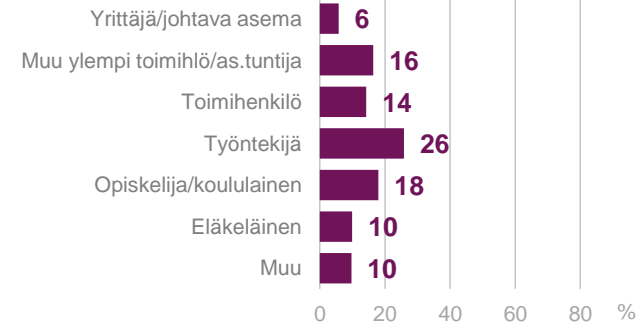
Sukupuoli

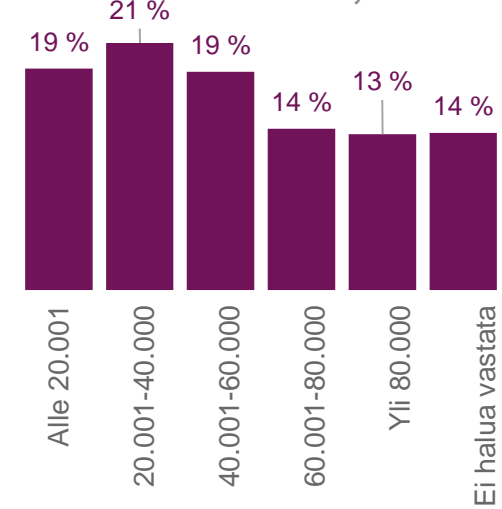
Talouden elinvaihe

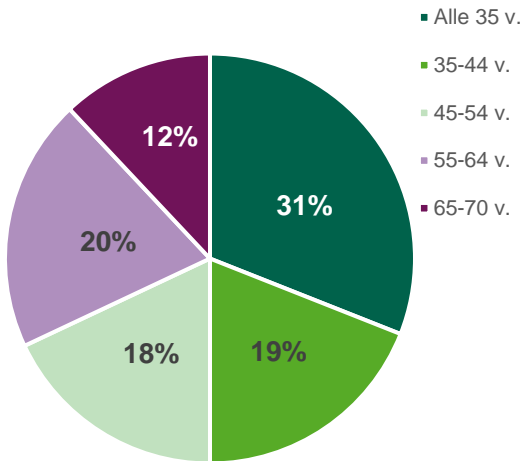
Ammatti/ asema

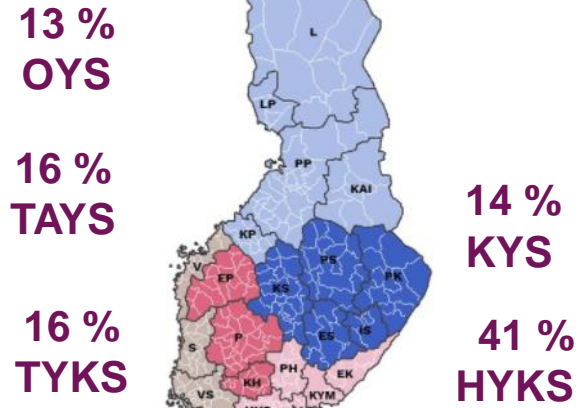
Talouden vuositulot, euroa

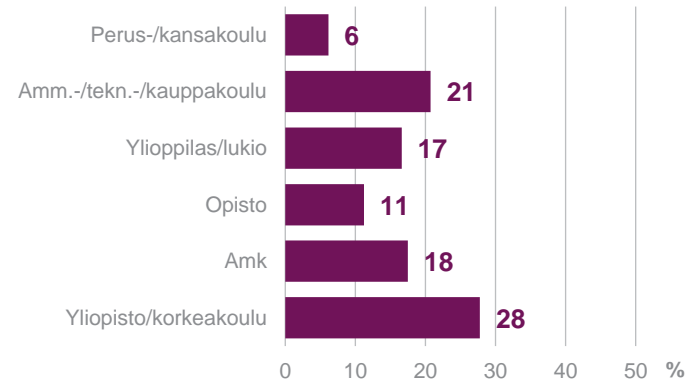
Ikäryhmä

Erva-alueet

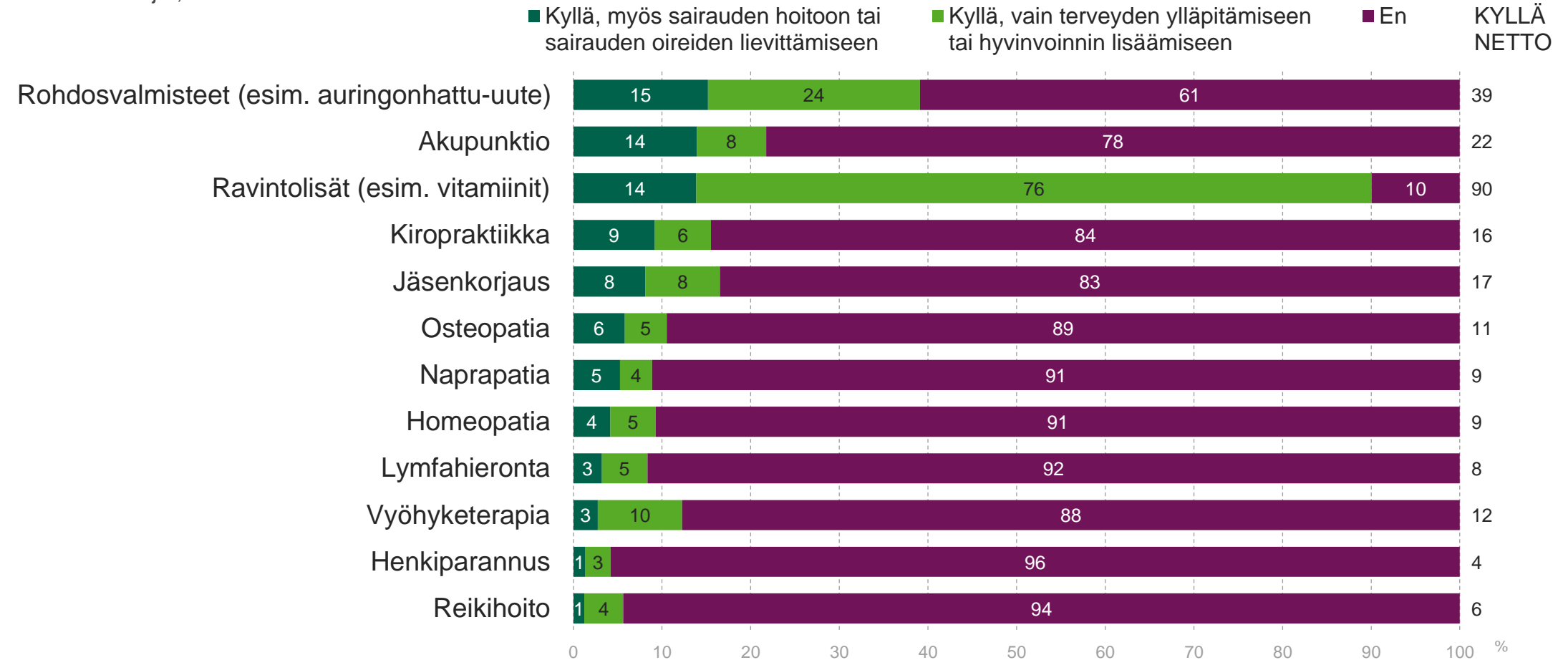
Koulutus

Vaihtoehtohoitojen käyttö

Onko joskus käyttänyt jotain seuraavista vaihtoehtohoidoista

Kaikki vastaajat, n=1414

Onko joskus käyttänyt jotain seuraavista vaihtoehtohoidoista 1(2)

n=1414	Erva-alueet						Sukuoli		Ikäryhmät				
	Kaikki	HYKS	TYKS	TAYS	KYS	OYS	Nainen	Mies	Alle 35 vuotta	35-44 vuotta	45-54 vuotta	55-64 vuotta	65-70 vuotta
<i>Kyllä, myös sairauden hoitoon tai sairauden oireiden lievittämiseen</i>													
Rohdosvalmisteet	15	15	14	15	18	13	22	9	12	19	16	16	15
Akupunktio	14	15	10	16	13	13	19	9	5	12	18	20	24
Ravintolisät	14	13	13	18	14	14	19	9	14	18	12	13	11
Kiropraktiikka	9	11	11	10	4	8	11	7	5	9	13	12	11
Jäsenkorjaus	8	6	5	10	6	18	11	6	3	8	11	13	11
Osteopatia	6	8	3	6	4	4	9	3	3	7	10	5	5
Naprapatia	5	4	7	5	6	7	7	3	3	6	8	7	3
Homeopatia	4	4	4	5	3	4	6	3	4	2	7	3	5
Lymfahieronta	3	3	3	2	3	6	5	1	1	3	4	5	5
Vyöhyketerapia	3	3	1	4	2	4	5	1	2	4	1	4	4
Henkiparannus	1	1	0	2	3	1	1	1	1	1	2	1	2
Reikihoito	1	1	0	1	2	2	2	0	1	1	1	2	1
<i>Kyllä, vain terveyden ylläpitämiseen tai hyvinvoinnin lisäämiseen</i>													
Ravintolisät	76	79	78	72	75	73	75	77	80	75	78	73	71
Rohdosvalmisteet	24	26	26	27	20	16	27	21	16	28	30	24	29
Vyöhyketerapia	10	8	12	13	6	10	14	5	5	10	9	13	14
Jäsenkorjaus	8	6	8	9	8	17	10	7	8	9	8	10	7
Akupunktio	8	8	7	4	8	12	10	6	5	11	7	10	9
Kiropraktiikka	6	7	9	6	3	4	6	7	5	8	6	7	8
Lymfahieronta	5	5	5	6	6	5	8	2	4	4	4	8	7
Homeopatia	5	6	5	4	3	4	6	4	5	5	5	4	6
Osteopatia	5	5	6	4	4	3	5	5	6	5	4	3	6
Reikihoito	4	4	5	5	2	5	6	3	3	5	6	5	4
Naprapatia	4	3	3	3	5	5	4	4	4	4	3	3	4
Henkiparannus	3	3	1	2	2	5	4	2	3	2	3	3	3

%

Pienin

Suurin arvo

Onko joskus käyttänyt jotain seuraavista vaihtoehtohoidoista 2(2)

n=1414	Koulutus						Talouden bruttovuositulot, euroa					
	Kaikki	Perus- koulu*	Ylioppilas/ lukio	Opisto	Amk	Yliopisto/ korkea- koulu	Alle 20 000	20 001- 40 000	40 001- 60 000	60 001- 80 000	80 000+	Ei halua vastata
	<i>Kyllä, myös sairauden hoitoon tai sairauden oireiden lievittämiseen</i>											
Rohdosvalmisteet	15	13	14	19	16	16	15	18	15	17	12	12
Akupunktio	14	13	9	23	18	12	14	15	14	13	18	10
Ravintolisät	14	14	14	15	12	15	16	16	13	9	13	16
Kiropraktiikka	9	10	6	13	11	8	5	8	8	10	15	12
Jäsenkorjaus	8	10	5	17	8	5	5	11	9	9	7	6
Osteopatia	6	4	3	11	6	7	5	4	6	5	11	6
Naprapatia	5	6	2	11	7	3	3	6	8	8	4	3
Homeopatia	4	4	3	6	4	4	4	6	5	5	3	2
Lymfahieronta	3	4	1	5	6	1	1	5	3	2	5	2
Vyöhyketerapia	3	4	2	5	2	2	4	3	2	2	3	2
Henkiparannus	1	1	2	1	1	1	2	2	2	0	1	2
Reikihoito	1	2	0	1	1	1	3	1	2	0	1	0
<i>Kyllä, vain terveyden ylläpitämiseen tai hyvinvoinnin lisäämiseen</i>												
Ravintolisät	76	71	79	72	81	79	75	75	75	79	80	75
Rohdosvalmisteet	24	23	19	29	24	26	19	27	25	22	26	24
Vyöhyketerapia	10	11	7	10	12	7	7	10	9	10	15	9
Jäsenkorjaus	8	10	6	8	10	8	6	9	11	10	6	9
Akupunktio	8	7	3	8	11	9	5	4	10	10	13	7
Kiropraktiikka	6	6	6	7	7	6	4	8	5	7	9	5
Lymfahieronta	5	6	4	5	5	5	5	6	6	5	5	4
Homeopatia	5	6	3	5	6	6	5	5	7	2	7	5
Osteopatia	5	6	4	2	4	6	5	2	6	6	7	4
Reikihoito	4	5	4	6	4	4	4	7	4	4	2	4
Naprapatia	4	5	3	2	4	4	2	4	4	3	7	2
Henkiparannus	3	4	2	3	3	2	3	4	3	3	2	1

%

*) Perus-, kansa-, ammatti-, tekninen-, kauppakoulu

Pienin

Suurin arvo

Vaihtoehtohoitojen käyttö väestössä

- Kyselyssä kartoitetuista hoitomuodoista useimmiten oli käytetty ravintolisiä ja rohdosvalmisteita. Ravintolisiä käytetään laajasti terveyden ylläpitämiseen tai hyvinvoinnin lisäämiseen. Reilu kolmannes on joskus käyttänyt myös rohdosvalmisteita – useimmiten vain terveyden ylläpitämiseen tai hyvinvoinnin lisäämiseen.
 - Joka viides vastaaja oli joskus käyttänyt akupunktiota. Hieman suurempi osuus vastaajista (14 %) kertoi käyttäneensä sitä sairauden hoitoon tai sairauden oireiden lievittämiseen kuin terveyden ylläpitämiseen tai hyvinvoinnin lisäämiseen (8 %).
 - Vähintään joka kymmenes vastaaja oli joskus käyttänyt kiropraktiikkaa (15 %), jäsenkorjausta (16 %) tai vyöhyketerapiaa (16 %). Muiden tutkittujen vaihtoehtohoitojen käyttö oli vähäisempää.
 - Vaihtoehtohoitoja oli käyttänyt useammat naiset kuin miehet. Jäsenkorjauksen käyttö oli yleisempää OYS:n alueella kuin muualla Suomessa.
-

Mielipide hoitomuodoista

Mielipide hoitomuodoista

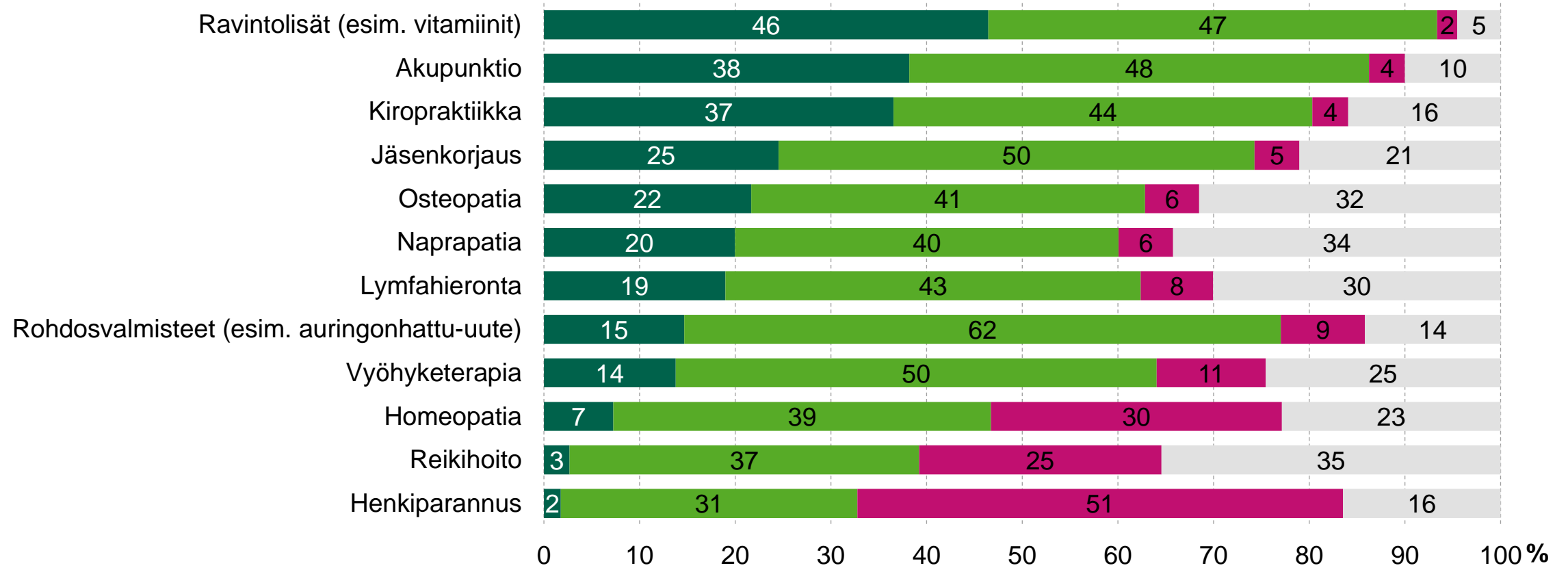
Kaikki vastaajat, n=1414

■ Voisi harkita sen laajempaa käyttöä myös lääketieteen piirissä

■ Käytettäkään jos joku tuntee saavansa siitä apua

■ Sairaiden ihmisten pettämistä, pitäisi kieltää

■ Eos

Mielipide hoitomuodoista – taustaryhmittäin 1(2)

Kaikki vastaajat, n=1414

Voisi harkita sen laajempaa käyttöä myös lääketieteen piirissä

	Erva-alueet						Sukupuoli		Ikäryhmät				
	Kaikki n=1414	HYKS n=567	TYKS n=226	TAYS n=268	KYS n=198	OYS n=155	Nainen n=697	Mies n=717	Alle 35 vuotta n=365	35-44 vuotta n=356	45-54 vuotta n=209	55-64 vuotta n=292	65-70 vuotta n=192
Ravintolisät	46	48	44	45	45	49	55	38	48	53	45	39	45
Akupunktio	38	41	37	33	36	39	49	27	26	42	42	45	49
Kiropraktiikka	37	39	41	35	30	34	44	29	29	43	42	34	41
Jäsenkorjaus	25	21	17	26	28	39	29	20	17	28	27	28	29
Osteopatia	22	25	19	22	18	15	31	13	18	28	28	14	25
Naprapatia	20	19	25	20	16	21	25	16	16	21	24	19	24
Lymfahieronta	19	19	21	18	19	16	30	8	11	18	24	25	26
Rohdosvalmisteet	15	16	10	15	15	16	18	11	13	19	13	15	14
Vyöhyketerapia	14	15	9	11	13	20	20	7	6	17	16	17	21
Homeopatia	7	8	6	6	5	9	11	4	6	6	10	8	8
Reikihoito	3	3	2	2	1	4	4	2	1	3	4	2	4
Henkiparannus	2	2	1	1	2	2	2	2	1	2	3	1	2

%

Pienin

Suurin arvo

Mielipide hoitomuodoista – taustaryhmittäin 2(2)

Kaikki vastaajat, n=1414

Voisi harkita sen laajempaa käyttöä myös lääketieteen piirissä

	Koulutus						Talouden bruttovuositulot, euroa					
	Kaikki n=1414	Perus- koulu n=390*	Ylioppilas- lukio n=225	Opisto n=159	Amk n=248	Yliopisto korkea- koulu n=392	Alle 20 000 n=252	20 001- 40 000 n=303	40 001- 60 000 n=273	60 001- 80 000 n=202	80 000+ n=198	Ei halua vastata n=186
Ravintolisät	46	42	52	46	52	44	51	49	43	37	49	47
Akupunktio	38	32	33	52	45	37	36	42	39	35	48	29
Kiropraktiikka	37	33	35	44	40	36	32	36	37	36	47	34
Jäsenkorjaus	25	29	16	32	26	22	16	32	25	27	25	20
Osteopatia	22	18	22	29	23	22	21	22	23	17	30	17
Naprapatia	20	20	17	28	22	17	16	22	21	20	27	13
Lymfahieronta	19	18	13	35	19	16	13	25	18	15	25	16
Rohdosvalmisteet	15	16	15	17	14	13	13	22	12	11	13	15
Vyöhyketerapia	14	16	10	24	16	8	12	16	12	18	17	10
Homeopatia	7	10	5	10	8	4	6	10	9	6	7	5
Reikihoito	3	4	0	6	1	3	2	3	3	2	4	2
Henkiparannus	2	3	1	3	0	2	2	2	2	2	1	1

*) Perus-, kansa-, ammatti-, tekninen-, kauppakoulu

%

Pienin

Suurin arvo

Väestön mielipiteet hoitomuodoista

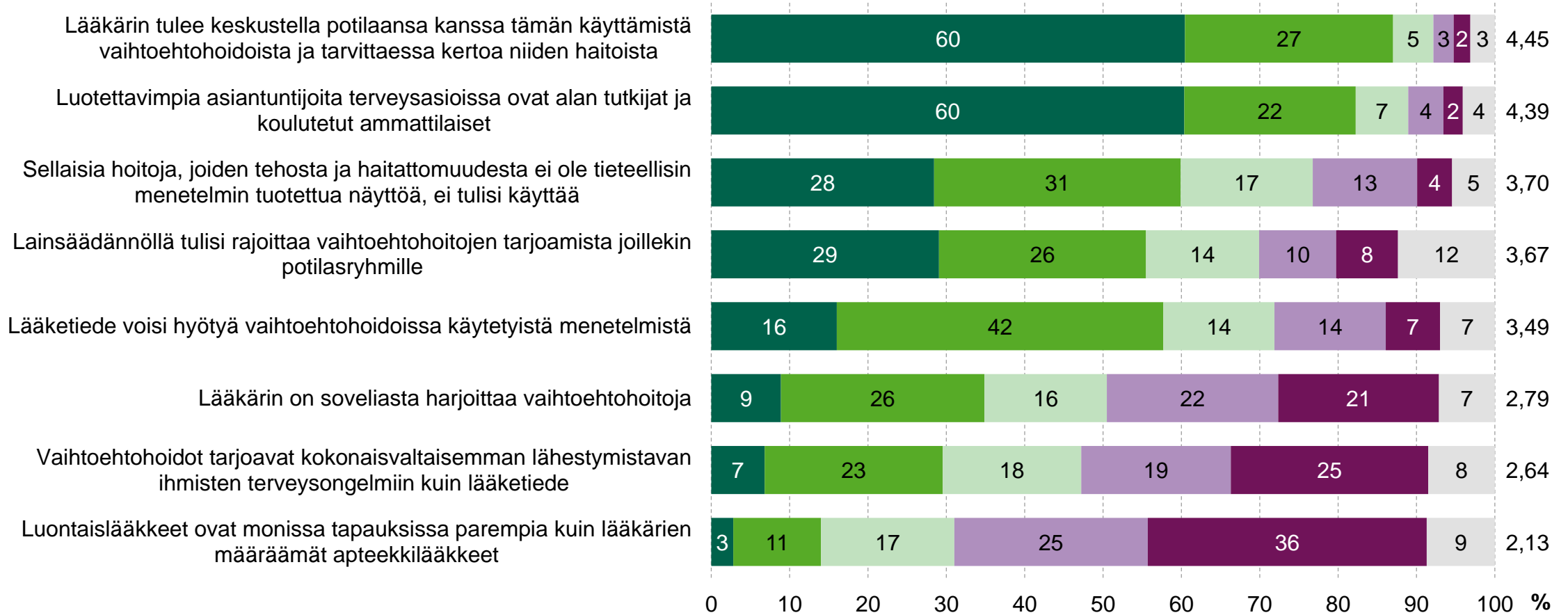
- Vastaajat suhtautuivat myönteisimmin ravintolisien, akupunktion, kiropraktiikan, rohdosvalmisteiden ja jäsenkorjauksen käyttöön. Lähes puolet vastaajista (46 %) voisi harkita ravintolisien laajempaa käyttöä myös lääketieteen piirissä, ja yli kolmannes harkitsisi samaa akupunktion ja kiropraktiikan suhteen. Jäsenkorjauksen käyttöä lääketieteen piirissä olisi valmis harkitsemaan joka neljäs.
 - Selvä enemmistö vastaajista suhtautui vaihtoehtohoitojen käyttöön sallivasti, jos joku kokee saavansa niistä apua. Ainoastaan henkiparannuksen suhteen enemmistö vastaajista piti sitä sairaiden ihmisten pettämisenä.
 - Kielteisimmin vastaajat suhtautuivat homeopatiaan, reikihoitoon ja henkiparannukseen.
-

Mielipide vaihtoehtohoidoista

Mielipide vaihtoehtohoidoista

Kaikki vastaajat, n=1414

■ 5 Täysin samaa mieltä ■ 4 Jonkin verran samaa mieltä ■ 3 Ei samaa eikä eri mieltä ■ 2 Jonkin verran eri mieltä ■ 1 Täysin eri mieltä ■ Eos Keskiarvo

Mielipide vaihtoehtohoidoista – taustaryhmittäin TOP2 1(2)

Kaikki vastaajat, n=1414

TOP2=Täysin + jonkin verran samaa mieltä	Erva-alueet						Sukupuoli		Ikäryhmät				
	Kaikki n=1414	HYKS n=567	TYKS n=226	TAYS n=268	KYS n=198	OYS n=155	Nainen n=697	Mies n=717	Alle 35 vuotta n=365	35-44 vuotta n=356	45-54 vuotta n=209	55-64 vuotta n=292	65-70 vuotta n=192
Lääkärin tulee keskustella potilaansa kanssa tämän käyttämistä vaihtoehtohoidoista ja tarvittaessa kertoa niiden haitoista	87	89	86	87	85	83	88	86	89	87	88	84	85
Luotettavimpia asiantuntijoita terveysasioissa ovat alan tutkijat ja koulutetut ammattilaiset	82	82	81	84	82	81	83	81	86	83	80	81	77
Sellaisia hoitoja, joiden tehosta ja haitattomuudesta ei ole tieteellisin menetelmin tuotettua näyttöä, ei tulisi käyttää	60	60	61	60	64	54	56	63	64	55	56	59	64
Lääketiede voisi hyötyä vaihtoehtohoidoissa käytetyistä menetelmistä	58	59	55	60	54	56	70	45	52	65	59	57	61
Lainsäädännöllä tulisi rajoittaa vaihtoehtoisten tarjoamista joillekin potilasryhmille	55	55	54	54	58	60	51	60	51	52	60	59	62
Lääkärin on soveliaasta harjoittaa vaihtoehtohoitoja	35	35	33	37	35	35	45	25	25	42	34	38	44
Vaihtoehtohoidot tarjoavat kokonaisvaltaisemman lähestymistavan ihmisten terveysongelmiin kuin lääketiede	30	33	28	30	25	27	38	21	24	38	29	30	31
Luontaislääkkeet ovat monissa tapauksissa parempia kuin lääkärin määräämät apteekkilääkkeet	14	15	13	14	12	14	17	11	12	19	8	13	21

%

Pienin

Suurin arvo

Mielipide vaihtoehtohoidoista – taustaryhmittäin TOP2 2(2)

Kaikki vastaajat, n=1414

TOP2=Täysin + jonkin verran samaa mieltä	Koulutus						Talouden bruttovuositulot, euroa					
	Kaikki n=1414	Perus- koulu n=390*	Ylioppilas- lukio n=225	Opisto n=159	Amk n=248	Yliopisto korkea- koulu n=392	Alle 20 000 n=252	20 001- 40 000 n=303	40 001- 60 000 n=273	60 001- 80 000 n=202	80 000+ n=198	Ei halua vastata n=186
Lääkärin tulee keskustella potilaansa kanssa tämän käyttämistä vaihtoehtohoidoista ja tarvittaessa kertoa niiden haitoista	87	81	90	88	88	90	82	86	90	88	88	88
Luotettavimpia asiantuntijoita terveysasioissa ovat alan tutkijat ja koulutetut ammattilaiset	82	73	88	76	82	90	79	80	83	83	87	83
Sellaisia hoitoja, joiden tehosta ja haitattomuudesta ei ole tieteellisin menetelmin tuotettua näyttöä, ei tulisi käyttää	60	58	62	50	62	64	61	57	58	67	62	57
Lääketiede voisi hyötyä vaihtoehtohoidoissa käytetyistä menetelmistä	58	57	55	66	63	54	50	66	58	52	62	57
Lainsäädännöllä tulisi rajoittaa vaihtoehtoisten tarjoamista joillekin potilasryhmille	55	48	56	55	53	64	48	54	58	59	59	57
Lääkärin on soveliaista harjoittaa vaihtoehtohoitoja	35	42	29	42	37	27	29	42	35	35	32	35
Vaihtoehtohoidot tarjoavat kokonaisvaltaisemman lähestymistavan ihmisten terveysongelmiin kuin lääketiede	30	27	26	34	33	29	28	33	29	29	29	28
Luontaislääkkeet ovat monissa tapauksissa parempia kuin lääkärin määräämät apteekkilääkkeet	14	20	10	16	11	12	15	16	15	13	10	13

*) Perus-, kansa-, ammatti-, tekninen-, kauppakoulu

%

Pienin

Suurin arvo

Väestön mielipiteet vaihtoehtohoidoista

- Väestö on lähes yksimielinen siitä, että lääkärin tulee keskustella potilaansa kanssa tämän käyttämisestä vaihtoehtohoidoista ja tarvittaessa kertoa niiden haitoista.
 - Yli 80 % vastaajista pitää luotettavimpina asiantuntijoina terveysasioissa alan tutkijoita ja koulutettuja ammattilaisia.
 - Enemmistö vastaajista kannattaa vain näyttöön perustuvien hoitojen käyttöä ja rajoittaisi lainsäädännöllä vaihtoehtohoitojen tarjoamista joillekin potilasryhmille.
 - Mielipiteitä jakaa se, onko lääkärin soveliaasta harjoittaa vaihtoehtohoitoja – lähes kaksi viidestä (43 %) ei pidä sitä soveliaana mutta hieman yli kolmannes (35 %) suhtautuu siihen myönteisesti.
 - Yli puolet vastaajista on sitä mieltä, että lääketiede voisi hyötyä vaihtoehtohoidoissa käytetyistä menetelmistä.
-

LÄÄKÄRILIITTO
LÄKARFÖRBUNDET

